

POROČILA**Geografski inštitut Antona Melika ZRC SAZU v letu 2013**

Ljubljana, Gosposka ulica 13, <http://giam.zrc-sazu.si> in <http://giam2.zrc-sazu.si>

Geografski inštitut Antona Melika je imel v letu 2013 triintrideset redno zaposlenih raziskovalcev in tri tehnične delavke ter več stalnih in občasnih pogodbenih sodelavcev, ki so sodelovali pri raziskovalnih projektih in nalogah. Inštitut vodi predstojnik dr. Drago Perko, njegova pomočnika pa sta dr. Mimi Urbanc in dr. Matija Zorn. Znanstveni svet inštituta sestavljajo akademika dr. Andrej Kranjc in dr. Dragica Turnšek ter dr. Matej Gabrovec (predsednik), dr. Drago Kladnik, dr. Blaž Komac, dr. Drago Perko in dr. Aleš Smrekar.

Inštitut ima 7 organizacijskih enot: Oddelek za fizično geografijo vodi dr. Matija Zorn, Oddelek za humano geografijo dr. Janez Nared, Oddelek za regionalno geografijo dr. Drago Perko, Oddelek za naravne nesreče dr. Blaž Komac, Oddelek za varstvo okolja dr. Aleš Smrekar, Oddelek za geografski informacijski sistem dr. Matej Gabrovec in Oddelek za tematsko kartografijo mag. Jerneja Fridl.

Na inštitutu delujeta tudi Zemljepisni muzej, ki ga vodi Primož Gašperič, in Zemljepisna knjižnica, ki jo vodi dr. Maja Topole.

Na inštitutu je sedež Komisije za standardizacijo zemljepisnih imen Vlade Republike Slovenije. Njen predsednik je dr. Milan Orožen Adamič.

Leta 2013 je raziskovalno delo sodelavcev inštituta potekalo v okviru 1 raziskovalnega programa, 6 temeljnih in 4 uporabnih nacionalnih projektov ter 13 mednarodnih projektov. To so:

- šestletni raziskovalni program **Geografija Slovenije** (vodja dr. Blaž Komac),
- triletni temeljni raziskovalni projekt **Geografija človeških virov Slovenije** (vodja dr. Marjan Ravbar),
- triletni temeljni raziskovalni projekt **Kulturna demografija prve svetovne vojne** (vodja dr. Petra Svolfšak),
- triletni temeljni raziskovalni projekt **Šolski učbeniki kot orodje za oblikovanje geografskih predstav o slovenskih pokrajinah** (vodja dr. Mimi Urbanc),
- triletni temeljni raziskovalni projekt **Prostor slovenske literarne kulture: literarna zgodovina in prostorska analiza z geografskim informacijskim sistemom** (vodja dr. Marko Juvan),
- triletni temeljni raziskovalni projekt **Generiranje sintetične populacije kot osnova za »activity-based«/»agent-based« mikrosimulacijske prometne modele** (vodja dr. Marjan Lep),
- triletni doktorski temeljni raziskovalni projekt **Prometna raba tal: spreminjanje in vpliv na vsakodnevno življenje** (vodja dr. David Bole),
- triletni aplikativni raziskovalni projekt **Določanje naravnih pokrajinskih tipov Slovenije z geografskim informacijskim sistemom** (vodja dr. Drago Perko),
- triletni aplikativni raziskovalni projekt **Povečanje učinkovitosti in aplikativnosti preučevanja naravnih nesreč s sodobnimi metodami** (vodja dr. Matija Zorn),
- triletni aplikativni raziskovalni projekt **Terasirane pokrajine v Sloveniji kot kulturna vrednota** (vodja dr. Drago Kladnik),
- stalni aplikativni raziskovalni projekt **Preučevanje slovenskih ledenikov** (vodja dr. Matej Gabrovec),
- dveletni raziskovalni projekt Evropskega socialnega sklada **Daljinsko zaznavanje podzemnih odlagališč odpadkov** (vodja dr. Mateja Breg Valjavec),
- dveletni raziskovalni projekt Evropskega socialnega sklada **Izdelava metode določanja naravnih pokrajinskih tipov na lokalni ravni in njihovega kartografskega prikaza za izbrane slovenske občine** (vodja dr. Rok Ciglič),
- dveletni raziskovalni projekt Evropskega socialnega sklada **Življenjsko okolje prebivalcev Slovenije: večkriterijsko vrednotenje in izgradnja informacijsko-komunikacijske platforme** (vodja dr. Jani Kozina),
- štiriletni mednarodni raziskovalni projekt evropskega 7. okvirnega programa **BIOMOT – Motivational strength of ecosystem services and alternative ways to express the value of biodiversity** Motivacijska

moč ekosistemskih storitev in alternativni načini izražanja vrednosti biodiverzitete (vodja dr. Aleš Smrekar),

- triletni mednarodni raziskovalni projekt evropskega ozemeljskega sodelovanja (Območje Jugovzhodne Evrope) **SY_CULTour** – *Synergy of culture and tourism: utilisation of cultural potentials in less favoured rural regions* 'Sinergija kulture in turizma: uporaba kulturnih vrednot v manj razvitih ruralnih območjih' (vodja dr. David Bole),
- triletni mednarodni raziskovalni projekt evropskega ozemeljskega sodelovanja (Območje Jugovzhodne Evrope) **CHERPLAN** – *Enhancement of cultural heritage through environmental planning and management* 'Krepitev kulturne dediščine z okoljskim načrtovanjem in upravljanjem' (vodja dr. Janez Nared),
- triletni mednarodni raziskovalni projekt evropskega ozemeljskega sodelovanja (Območje Sredozemlja) **OTREMED** – *Tool for the territorial strategy of the MED space* 'Orodje za strateško prostorsko načrtovanje v Sredozemlju' (vodja dr. Matija Zorn),
- triletni mednarodni raziskovalni projekt evropskega ozemeljskega sodelovanja (Območje Sredozemlja) **2Bparks** – *Creative sustainable management, territorial compatible marketing and environmental education to be parks* 'Ustvarjalno trajnostno gospodarjenje, trženje po meri območja in okoljska vzgoja o parkih' (vodja dr. Aleš Smrekar),
- triletni mednarodni raziskovalni projekt evropskega ozemeljskega sodelovanja (Območje Srednje Evrope) **UHI** – *Development and application of mitigation and adaptation strategies and measures for counteracting the global urban heat islands* 'Razvoj in uporaba ublažitvenih ter prilagoditvenih strategij in ukrepov za lajšanje globalnega vpliva mestnih toplotnih otokov' (vodja dr. Blaž Komac),
- triletni mednarodni raziskovalni projekt evropskega ozemeljskega sodelovanja (Območje Alp) **Rur-bance** – *Rural-urban inclusive governance strategies and tools for the sustainable development of deeply transforming Alpine territories* 'Podeželsko-mestne strategije upravljanja in orodja za trajnostni razvoj spreminjajočih se alpskih območij' (vodja Petra Rus),
- dveletni mednarodni raziskovalni projekt evropskega ozemeljskega sodelovanja (Območje Alp) **WIKIALps** – *A Wiki for capitalising on spatial-development projects* 'Wiki za kapitalizacijo projektov s področja prostorskega razvoja' (vodja dr. Janez Nared),
- triletni mednarodni raziskovalni projekt evropskega ozemeljskega sodelovanja (čezmejno sodelovanje Slovenije in Avstrije) **NH-WF** – *Natural Hazards without Frontiers* 'Naravne nesreče brez meja' (vodja mag. Miha Pavšek),
- dvoletni bilateralni slovensko-kitajski raziskovalni projekt **Primerjava prostorskega načrtovanja in upravljanja s pokrajinami za zagotavljanje varovanja in gospodarskega razvoja kulturnih pokrajin na obrobju Pekinga (Kitajska) in Ljubljane** (vodja dr. Mimi Urbanc).

Ostali projekti in naloge pa so:

- **Razporeditev ustvarjalnosti v izbranih občinah Ljubljanske urbane regije** (vodja dr. Jani Kozina),
- **Izdelava študije Javni avtobusni potniški prevoz na čezmejnem območju na Miljskem polotoku in Goriškem za projekt TRADOMO** (vodja dr. Matej Gabrovec),
- **Kras kot kazalnik manj ugodnih območij za kmetijstvo** (vodja dr. Drago Perko),
- **Geografija slovensko-hrvaške meje**, Geografsko gradivo za arbitražni postopek za določitev slovensko-hrvaške meje (vodja dr. Drago Perko),
- **Predlog slovensko-hrvaške meje po fizičnogeografskih kriterijih** (vodja dr. Drago Perko),
- **Spremljanje dela Komisije za standardizacijo zemljepisnih imen Vlade Republike Slovenije** (vodja dr. Drago Perko).

Inštitut je organiziral več simpozijev in drugih srečanj:

- **Celostna vizija razvoja Idrije za pripravo enotnega upravljskega načrta Dediščine živega srebra, Almadén in Idrija** (delavnica, Idrija, 16. 1., soorganizator: Občina Idrija),
- **Snežni plazovi brez meja** (lavinski tečaj v okviru čezmejnega projekta NH-WF, Zelenica, 16.–17. 2.),
- **Snežni plazovi** (strokovna delavnica v okviru srečanja projektnih partnerjev projekta NH-WF. Ljubljana, 26. 3.),

- **UHI – Development and application of mitigation and adaptation strategies and measures for counteracting the global Urbah Heat Islands phenomenon** 'Razvoj in uporaba strategij blaženja in prilagajanja podnebnim spremembam in ukrepov za blažitev pojava mestnega toplotnega otoka' (5th Meeting of the Transnational Scientific Board (TSB) & 6th Meeting of the Steering Committee (SC) '5. sestanek mednarodnega znanstvenega odbora in 6. sestanek upravljaljskega odbora projekta, redni sestanek v okviru projekta UHI, Oddelek za razvoj glavnega mesta Prage, Praga, 17.–18. 4.),
- **The 35th meeting of the Eastern Alpine and Dinaric Society for Vegetation Ecology** '35. simpozij Vzhodnoalpsko-dinarskega društva za preučevanje vegetacije' (simpozij, Ohrid, 3.–6. 7., soorganizatorja: Biološki inštitut Jovana Hadžija, Makedonska akademija znanosti in umetnosti),
- **Akcijski načrt za upravljanje s kulturnimi vrednotami na Črnem Vrhu** (sklepna delavnica v okviru projekta SY_CULTour, Črni Vrh, 10. 10., soorganizatorja: Geopark Idrija, Center za idrijsko dediščino),
- **Cultural values and tourism development in rural areas** 'Kulturne vrednote in turistični razvoj na ruralnih območjih' (mednarodna konferenca v okviru projekta SY_CULTour, Heraklion, 17.–18. 10., soorganizatorja: Epimelititrio Irakleiou, Grčija, Kozep Dunantuli Regionalis Innovacios Ugynokseg Nonprofit Kft., Madžarska),
- **UHI –Development and application of mitigation and adaptation strategies and measures for counteracting the global Urbah Heat Islands phenomenon** 'Razvoj in uporaba strategij blaženja in prilagajanja podnebnim spremembam in ukrepov za blažitev pojava mestnega toplotnega otoka,' 6th Meeting of the Transnational Scientific Board (TSB) & 7th Meeting of the Steering Committee (SC) '6. sestanek mednarodnega znanstvenega odbora in 7. sestanek upravljaljskega odbora projekta UHI (redni sestanek v okviru projekta UHI, Oddelek za prostorsko načrtovanje in parke dežele Benečije, Benetke, 17.–18. 10.),
- **Slovenski regionalni dnevi 2013** (simpozij, Rimske Toplice, 24.–25. 10., soorganizatorji: Ministrstvo Republike Slovenije za gospodarski razvoj in tehnologijo, Slovenski regionalno razvojni sklad, Regionalni center za razvoj Zasavje, Občina Laško),
- **Čezmejni projekt NH-WF** (delavnica, Celovec, 7. 11.).

Leta 2013 so izšle naslednje publikacije:

- Drago Kladnik, Rok Ciglič, Mauro Hrvatinić, Drago Perko, Peter Repolusk, Manca Volk: **Slovenski eksonimi** (Geografija Slovenije 24, Ljubljana, Založba ZRC, 244 strani),
- Drago Kladnik, Drago Perko: **Slovenska imena držav** (Geografija Slovenije 25, Ljubljana, Založba ZRC, 160 strani),
- Mateja Breg Valjavec: **Nekdanja odlagališča odpadkov v vrtačah in gramoznicah** (Geografija Slovenije 26, Ljubljana, Založba ZRC, 118 strani),
- Nika Razpotnik Visković: **Vloga polkmetij v preobrazbi slovenskih obmestij** (Georitem 21, Ljubljana, Založba ZRC, 85 strani),
- Matija Zorn, Nika Razpotnik Visković, Peter Repolusk, Mateja Ferk: **Prostorski in regionalni razvoj Sredozemlja – enotni pristop in izbrana orodja** (Georitem 22, Ljubljana, Založba ZRC, 141 strani),
- Daniela Ribeiro, Nina Juvan, Andraž Čarni in Vlado Matevski (ur.): **35. simpozij Vzhodnoalpsko-dinarskega društva za proučevanje vegetacije. Knjižica povzetkov** (Skopje, Ljubljana, Založba ZRC, 54 strani),
- Janez Nared, Nika Razpotnik Visković, Drago Perko (ur.): **Novo razvojne perspektive** (Regionalni razvoj 4, Ljubljana, Založba ZRC, 188 strani),
- Aleš Smrekar, Jernej Tiran (ur.): **2Bparks MAINSTREAM** (Ljubljana, Založba ZRC, 136 strani),
- **Acta geographica Slovenica / Geografski zbornik 53-1** (ur. Blaž Komac, Ljubljana, Založba ZRC, 207 strani),
- **Acta geographica Slovenica / Geografski zbornik 53-2** (ur. Blaž Komac, Ljubljana, Založba ZRC, 221 strani).

MIHA PAVŠEK

Slika 1: Prerez snežne odeje in jemanje vzorcev za izotopsko analizo snega na Kofcah 27. 3. 2013.

MIHA PAVŠEK

Slika 2: Člani inštituta na ogledu ledenika Vernagtferner v Zillertalskih Alpah na Tirolskem 27. 7. 2013.

Leta 2013 so inštitutski raziskovalci objavili 6 znanstvenih monografij, 29 poglavij v monografijah in 56 člankov, imeli 198 predavanj in opravili 92 študijskih obiskov v tujino, inštitut pa je v okviru mednarodnih projektov in drugih dejavnosti sodeloval z več kot 100 tujimi ustanovami.

Raziskovalci inštituta so bili dejavni tudi kot uredniki in člani uredniških odborov številnih knjig in revij, v različnih komisijah državnih organov, pri Gibanju znanost mladini, kot mentorji podiplomskih mladih raziskovalcev, srednješolcev in osnovnošolcev, v Zvezi geografskih društev Slovenije in Ljubljanskem geografskem društvu ter drugod.

Drago Perko